

Barnbokslut 2024

Idrotts- och föreningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Bakgrund och syfte	3
1.2 Viktiga begrepp	3
1.3 Fyra grundläggande artiklar.....	4
2 Icke diskriminering	5
3 Barnets bästa.....	6
4 Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling.....	7
5 Barns rätt till delaktighet.....	8
6 Utvecklingsområden och vägen framåt	9

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Barns rättigheter är mänskliga rättigheter. De gäller alla barn, utan åtskillnad. Barns rättigheter är individuella rättigheter, det innebär att stadens verksamheter behöver ha kunskap om rättigheterna och ta hänsyn till barns olika förutsättningar. Att arbeta barnrättsligt innebär att utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter tillgodose det enskilda barnets rättigheter inom det som är stadens uppdrag. Staden ska efterfråga barnets delaktighet samt utgå från barnets bästa. Barn är varje människa under 18 år i konventionens mening.

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige 1990. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige.

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16, § 20 till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan, samt till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Barnrättsplanen antogs av kommunfullmäktige 2022-06-09 § 12.

Ett barnbokslut är en sammanställning och ett underlag för nämnder och styrelser att få en bild om den egna verksamhetens arbete och resultat i sitt barnrättsarbete utifrån barnkonventionens artiklar, i syfte att tillgodose barn och ungdomars rättigheter utifrån barnkonventionen. Barnbokslutet ska ta sikte på de fyra grundläggande principerna vilka är artikel, 2, 3, 6 och 12, men även inkludera andra artiklar i barnkonventionen som identifierats som aktuella av den egna verksamheten.

Det första barnbokslutet upprättades 2021 och innehöll en nulägesanalys med en lägesbild av var idrotts- och föreningsnämnden stod i förhållande till barnkonventionen. Syftet med nulägesanalysen var att ge en vägledning till vilka utvecklingsområden och förbättringsåtgärder som verksamheten behöver satsa på.

Årets barnbokslut tar sikte på uppföljning av hur det har gått med föregående års utvecklingsområden, samt innehåller en bedömning av vilka utvecklingsområden som bör prioriteras framåt. Bedömning av resultat och eventuella effekter är en utvecklingsfråga.

Barnbokslutet utgör en bilaga i årsrapporten till idrotts- och föreningsnämnden. Stadsledningskontoret gör därefter en sammanställning av alla förvaltningars och bolags barnbokslut inom ordinarie uppföljningsprocess, för att följa vilka förflyttningar som görs i Göteborgs Stad för att barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Sammanställningen stäms av med ungdomsfullmäktige för att inhämta deras synpunkter och återredovisas därefter till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

1.2 Viktiga begrepp

Det finns några viktiga begrepp att känna till i sammanhanget. Begreppen har olika innebörd men kan vara enkla att förväxla och det är därför viktigt att förstå deras innebörd. Begreppen ger också stöd i analysen i vilken grad verksamheten lever upp till de fyra grundläggande principerna

Barnperspektiv: Den kunskap om barn som vuxna utgår från när de avser att göra något utifrån barnets bästa. Vuxnas perspektiv kan därför skilja sig från hur barnet upplever och förstår samma situation. Barnperspektivet är en färskvara som förändras över tid.

Barns perspektiv: När det gäller barnets perspektiv är det nödvändigt att ett barn fått uttala sig i den aktuella frågan. Det är det som visar sig för barnet som är det intressanta när vi pratar om barnets eget perspektiv. Genom att fråga efter barnets synpunkter levandegörs barnets eget perspektiv. Det handlar om det enskilda barnets synpunkter.

Barnrättsperspektiv: Utgångspunkten är FN:s barnkonvention. Barnrättsperspektiv innebär att alla besluts- och arbetsprocesser är barnrättsbaserade, det vill säga utgår från konventionens fyra grundläggande principer och övriga rättigheter i konventionen.

1.3 Fyra grundläggande artiklar

De fyra grundläggande artiklarna utgör alltid grunden för ett barnrättsarbete och ingår i barnbokslutet.

Nedan framgår de fyra grundläggande artiklarna:

Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3: Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet. Det betyder inte att det alltid ska vara utslagsgivande, även andra intressen kan ha samma eller större betydelse. Beslutsfattare ska dock ha i åtanke att barnets bästa inte bara är ett intresse bland andra, utan det är ett intresse som måste ges särskild vikt. Det ska också noteras att ett och samma beslut kan röra flera barn eller grupper av barn med olika intressen.

Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Med utveckling menas främjandet av god fysisk, andlig, moralisk, psykisk och social utveckling.

Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

2 Icke diskriminering

Förvaltningen strävar efter att säkerställa att alla barn har lika rättigheter och möjligheter, oavsett kön, etnicitet, funktionsnedsättning eller socioekonomisk bakgrund. Under året har förvaltningen intensifierat sitt arbete för att motverka diskriminering genom granskningar av föreningsverksamheter och genom att utveckla åtgärdsplaner vid rapporterade händelser.

Alla barn, eller grupper av barn, ska få sina behov och rättigheter tillgodosedda. När idrotts- och föreningsförvaltningen får information om att det förekommer någon form av diskriminering inom en förening upprättas en åtgärdsplan beroende på omfattning. Stöd och bidrag pausas om behov föreligger. Åtgärdsplanen tas fram med syfte att säkra barnens rättighet till en icke diskriminerande föreningsverksamhet/miljö.

Under året har förvaltningen fortsatt arbetet med fördjupade granskningar, stickprov och oanmälda besök. Ett omfattande utvecklingsarbete rörande barn och ungas inkludering och icke diskriminering genomförs genom specifika kontroller av föreningar, exempelvis genom granskning av stadgar och årsmöteshandlingar. Metoderna bidrar till att säkra föreningars verksamhet, syn och förhållningsätt om alla barns lika värde, där ingen diskrimineras.

Förvaltningen ingår i flera samverkansprocesser och forum där frågor om barn och ungas inkludering är i fokus. Under året har förvaltningen, socialförvaltningarna, förvaltningen för funktionsstöd och föreningslivet samarbetat kring kommunfullmäktiges uppdrag om att utveckla möjligheter till meningsfull fritidssysselsättning för barn med funktionsnedsättningar.

Förvaltningen är även del i ett stadenövergripande Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med föreningen Passalen. Samarbetet syftar till att fler barn med funktionsnedsättning ska inkluderas i föreningslivet och inom stadens anläggningar. I partnerskapet ingår att anläggningspersonal och föreningsledare utbildas för att möta målgruppen utifrån deras behov. Tillsammans med Passalen har förvaltningen upprättat en handlingsplan för våra gemensamma åtagande inom partnerskapet vilken följs upp kontinuerligt, ett pågående arbete.

Idrotts- och föreningsförvaltningen har ingått en överenskommelse om att samarbeta med socialförvaltningarna i Göteborg kring trygg, aktiv och meningsfull fritid för barn och unga i Göteborg. Förvaltningen har ingått ett IOP tillsammans med RF-SISU Västra Götaland som är kopplad till överenskommelsen vilken följs upp löpande. Samarbetet bidrar till ett mer jämlikt deltagande inom föreningsidrotten i Göteborg.

3 Barnets bästa

I förvaltningens arbete är barnets bästa en ledstjärna. Detta perspektiv beaktas i allt från byggandet av nya idrottsanläggningar till utformningen av aktiviteter och faciliteter. Exempelvis anpassas sporthallar efter barns fysiska behov genom att säkerställa rätt höjd på hyllor och lätta dörrar, samt genom att eliminera potentiella ytor för mobbning. Säkerhetsperspektivet är centralt för att garantera att alla barn känner sig trygga och inkluderade.

Förvaltningen har under året anpassat utrustning i idrottshallar och format aktiviteter som är särskilt riktade till barn i olika åldersgrupper.

Förvaltningen bidrar aktivt i stadsutvecklingsprocessen genom bland annat deltagande i framtagandet av planprogram och detaljplaner. Barnkonsekvensanalyser är en del av arbetet där förvaltningen under året bidragit i flera planprogram och detaljplaner med att genomföra föreningsdialoger och utifrån dessa beskriva föreningslivets aktivitet i det aktuella området, med fokus på barn och unga. Barnkonsekvensanalyserna bidrar till att förbättra beslutsunderlagen i stadsutvecklingsprocessen utifrån ett barnperspektiv.

Förvaltningen arbetar medvetet rörande frågor om barnets bästa i nära samverkan med RF-SISU Västra Götaland och specialidrottsförbunden då behov uppstår. Det kan handla om att förvaltningen har fått kännedom om situationer där barnets bästa inte efterlevts inom föreningslivet. Förvaltningen tillämpar en utarbetad arbetsprocess där sakkunnig från RF-SISU kopplas in och bistår med metoder som lämpar sig utifrån den unika situationen.

4 Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling

Förvaltningens arbete med att planera och bygga idrottsanläggningar utgår från att skapa platser som ger möjlighet till fysisk aktivitet och en meningsfull fritid, där barn är en viktig målgrupp. Förvaltningen ser ett fortsatt stort behov av utbyggnad av idrottsanläggningar för att säkerställa barns och ungas tillgång till platser för fysisk aktivitet. Närheten till idrottsanläggningar som idrottshallar, bollplaner och aktiva utemiljöer är viktigt, i synnerhet för barn och unga som främst rör sig i sitt närområde.

Förvaltningen har under året bedrivit ett omfattande arbete för att främja barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Satsningar som *Simlyftet* har erbjudit gratis simskola för över 4 800 elever i samarbete med stadens skolor och föreningar. Denna insats har inte bara ökat simkunnigheten utan även bidragit till att minska risken för drunkningsolyckor.

Förvaltningen har under året möjliggjort öppen helgverksamhet i Masthuggshallen, Lundenhallen och Torpahallen för barn och unga i samverkan med socialförvaltning Centrum och i samverkan med föreningslivet. Denna verksamhet är kostnadsfri och utan krav på medlemskap, för att möjliggöra för alla att delta, oavsett ekonomiska förutsättningar.

För att främja barns hälsa och delaktighet har lovaktiviteter anordnats, inklusive gratis träning och aktiviteter i samarbete med Passalen och Fritidsbanken. Förvaltningen har även prioriterat att göra anläggningar tillgängliga för unga från 13 år, med särskilt fokus på tjej- och kvinnosatsningar där familjer och barn kan delta tillsammans.

Förvaltningen har under året förstärkt satsningen gällande unga ledarprogrammet. Barn behöver goda uppväxtvillkor och goda förebilder omkring sig och programmet bidrar till stärkt kunskap om barns behov inom området, samt ger förutsättningar att barn omges av goda ledare.

Överenskommelser om att samverka i Staden för att skapa goda förutsättningar för att beakta barns olika möjligheter till utveckling har antagits.

Samverkan inom arbetssättet Skola som Arena/Lights On har fortsatt prioriterats under 2024 med syfte att utjämna skillnader i barns uppväxtvillkor. En del utav förvaltningens strategiarbete för att bidra till en aktiv meningsfull fritid för barn och unga sker i anslutning till skoldagens slut, tillsammans med lokala aktörer och skolan som bas. Detta i enlighet med Göteborgs Stads idrottsprogram 2023–2030.

Förvaltning har också två olika idéburna offentliga partnerskap (IOP) med inriktning att bidra till fler barn- och ungas inkludering i en aktiv meningsfull fritid. Dels tillsammans med RF-SISU Västra Götaland med fokus på barn och unga inom stadens prioriterade områden. Exempelvis har helgidrottsverksamheter drivits i Lärjehallen, Rannebergen och Sandeklevshallen. Dels tillsammans med föreningen Passalen med fokus på målgruppen barn och unga med funktionsnedsättning. Dessa båda IOP har som utgångspunkt att barn har rätt till utveckling utifrån barnets förmåga.

5 Barns rätt till delaktighet

Förvaltningen genomför regelbundet dialoger med föreningslivet utifrån ett barnperspektiv men behöver fortsatt utveckla möjligheterna till att inkludera barns perspektiv i förvaltningens verksamheter genom att föra dialog direkt med barn och unga. I många fall får vuxna föreningsrepresentanter föra barns talan i de dialoger som förvaltningen för med föreningslivet.

I stadsutvecklingsprocesser verkar förvaltningen för att stärka delaktigheten bland barn och unga i de sociala konsekvensanalyser och barnkonsekvensanalyser som görs i detaljplaner och planprogram. Bland förvaltningens egna investeringsprojekt förs dialog med föreningslivets representanter, vilka i sin tur beaktar barnperspektivet, här finns fortsatt utvecklingspotential för att i högre grad föra dialog direkt med barn och unga. Under året har förvaltningen haft en hög delaktighet av barn i exempelvis utvecklingen av en näridrottsplats i Säve där berörda barn och unga har fått ha direkt inflytande över utformningen samt i utformningen av en skatepark i Askim.

Förvaltningen ser vikten av att låta barn vara delaktiga i frågor som berör dem. Brukarrådsmöten, dialoger med skolor och föreningar samt enkäter om fritidsvanor har använts som metoder för att indirekt fånga barns perspektiv. Genom dessa dialoger har exempelvis önskemål om duschbås identifierats och inkluderats i utformningen av vissa idrottshallar.

Under året har förvaltningen påbörjat arbetet med att utveckla strukturer för att involvera barn direkt i strategiska beslut. Planer för workshops där barn kan uttrycka sina åsikter om framtida aktiviteter är ett prioriterat utvecklingsområde.

Inom arbetssättet Skola som arena/Lights On där förvaltningen numera ingår som en part i överenskommelsen från i juni 2024 har barns delaktighet haft ett särskilt fokus under året.

Förvaltningen är del i arbetet med att uppmärksamma stadens Ungdomsfullmäktige, dels genom den parlamentariska processen som görs årligen för att ge barn och unga ökat inflytande i olika samhällsfrågor och för att öka intresset för demokrati och politik. Barn och ungas egna synpunkter tas tillvara rörande idrotts- och föreningsnämndens frågor.

Förvaltning arbetar fortsatt med att utveckla Unga ledarprogrammet. En metod som ger unga möjlighet att växa och utvecklas i rollen som ledare och inkludera dem i planering och utförandet av idrottsverksamhet för barn.

Förvaltningen har under året organiserat ett arbete där nämnden inkluderas i stadsområdenas dialoger med föreningslivet som även omfattas av barn. Forumen bidrar till delaktighet och ger kännedom om föreningars behov till gagn för barn och unga.

Under året har förvaltningen fortsatt arbetet med att påtala värdet av föreningens demokratiska värderingar och tillämpa ett förhållningsätt som främjar barns inflytande och delaktighet i aktiviteten såväl som verksamheten.

Ett exempel på direkt inhämtning av barns åsikter sker genom den fritidsvaneundersökning som genomförs i grundskolan och på gymnasiet. Den ger förvaltningen kunskap om barns och ungas fritidsvanor. Underlaget som enkäten ger kan ligga till grund för fler analyser och som planeringsunderlag för såväl aktiviteter som ytor.

6 Utvecklingsområden och vägen framåt

En stor del av förvaltningens arbete riktar sig mot barn och barnkonventionen beaktas i hög grad i det dagliga arbetet. Detta arbete kan dock utvecklas och stärkas. Exempelvis behöver förvaltningen fortsätta driva på utvecklingen tillsammans med övriga förvaltningar inom stadsutvecklingsprocessen för att säkerställa att barnperspektivet och barns perspektiv lyfts fram och tas hänsyn till i arbetet med att exempelvis ta fram nya detaljplaner och planprogram.

Även om de flesta av förvaltningens investeringsprojekt planeras och byggs med målgruppen barn och unga i fokus, finns ett behov av att på ett tydligare sätt visa på konsekvenserna och den ekonomiska fördelningen i investeringsplaneringen fördelat på olika målgrupper.

Förvaltningen behöver fortsatt utveckla möjligheterna till att inkludera barns perspektiv i förvaltningens verksamheter genom att föra dialog direkt med barn och unga. I många fall får vuxna föreningsrepresentanter föra barns talan i de dialoger som förvaltningen för med föreningslivet.

Ett annat utvecklingsområde är tillgängliga aktiviteter, där kostnadsfria aktiviteter för barn upp till 13 år ska vidareutvecklas under 2025. Samordning med rehabiliteringscenter, BVC och skolor kommer att intensifieras för att nå fler barn och identifiera hinder för deltagande.

Nivån av simundervisning från *Simlyftet* ska bibehållas och förstärkas, med målet att nå ännu fler barn i staden. Förvaltningen kommer även satsa på utökad samverkan genom kontinuerlig dialog med syfte att skapa trygga aktiviteter i våra anläggningar.

I Göteborgs stads budget för innevarande år fick förvaltningen uppdraget "Socialnämnderna, idrotts- och föreningsnämnden och nämnden för funktionsstöd får i uppdrag att i samverkan med föreningslivet utveckla möjligheter till meningsfull fritidssysselsättning för barn med funktionsnedsättningar." I linje med detta uppdrag kommer ett fortsatt samarbete arbetas vidare med tillsammans med föreningslivet och förvaltningen för funktionsstöd under 2025.

I idrotts- och föreningsnämndens genomförandeplan i samband med budget 2025 har förvaltningen i uppdrag att tillsammans med Parasporten utreda parasportens förutsättningar och föreslå åtgärder för ökad rörelseaktivitet och deltagande i föreningslivet. Samt uppdrag att förvaltningens personal utbildas i normmedvetenhet och mänskliga rättigheter. Dessa båda uppdrag bidrar på olika sätt till ett förstärkt arbete under året för att inkludera målgruppen barn med funktionsnedsättning.

Kommunfullmäktige förväntas inom kort anta Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa. I detta program kommer idrotts- och föreningsförvaltningen ha ett samordningsansvar för strategin "Stärk arbetet för att fler barn och unga ska ha en tillgänglig och meningsfull fritid". Arbetet handlar om att öka tillgängligheten för barn och unga på alla plan, både fysisk tillgänglighet, men också om social och ekonomisk tillgänglighet med anpassningar och ett tydligt arbete för en mer inkluderande verksamhet som är inbjudande och ger alla likvärdiga förutsättningar att delta.